Sivistysvaliokunta

Perjantai 22.9.2023 klo 12.00—12.52

Läsnä
puheenjohtaja Tuula Haatainen sd
varapuheenjohtaja Ari Koponen ps
jäsen Timo Harakka sd (1, 2, 3) (4 osittain)
jäsen Pia Hiltunen sd
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Inka Hopsu vihr
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Milla Lahdenperä kok
jäsen Mia Laiho kok
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Nasima Razmyar sd (4, 5) (3 osittain)
jäsen Sara Seppänen ps
jäsen Markku Siponen kesk
jäsen Jaana Strandman ps
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Oskari Valtola kok

Sihteerit
valiokuntaneuvos Marja Lahtinen
valiokuntaneuvos Maiju Tuominen

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 16 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tekoälyn harmonisoiduksi sääntelyksi (Artificial Intelligence Act)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 28/2021 vp

Valiokunnan lausunto SiVL 14/2021 vp
Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tekoälyn harmonisoiduksi sääntelyksi (Artificial Intelligence Act) liite A 3

Valmis
5.0

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun loppuun.

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Perustelujen kappaleen 4 ensimmäiseen virkkeeseen lisättiin sanat ”ja eettistä harkintaa”.

Perustelujen kappaleen 4 loppuun lisättiin uusi virke: ”Sääntelyn on oltava selkeää siltä osin, että tekoälyä on voitava hyödyntää personoituun, reaaliaikaiseen oppimisen tukemiseen, mutta tekoälyn käyttö ennakoinnissa ja profiloinnissa ei saa johtaa oppimiserojen ja muun sosiaalisen erottelun kiihdyttämiseen.”

Perustelujen kappaleen 5 loppuun lisättiin uusi virke: ”Erityisesti lasten ja nuorten kannalta on perusteltua nostaa suurimpien sosiaalisen median alustojen suosittelualgoritmit (recommenders) korkean riskin tekoälysovelluksiin.”

Perustelujen kappaleen 6 kolmannen virkkeen loppuun lisättiin sanat ”jotta turvataan oikeus kulttuuriin ja tieteeseen osallistumiseen.” Saman kappaleen neljäs virke poistettiin ja viides virke korjattiin alkamaan ”Sitä voidaan vahvistaa...”.

Perustelujen kappaleen 7 alkuun lisättiin kaksi uutta virkettä: ”On tärkeää, että suurten datamäärien sisältö, hallinta ja hyödyntäminen eivät jää yksin monikansallisten teknojättien suojaamaksi omaisuudeksi, vaan avoimen ohjelmistonkehityksen ja vapaasti käytettävien tekoälymallien edellytykset turvataan tiedeyhteisölle ja pienille ja keskisuurille yrityksille. Perustamalleja koskevassa sääntelyssä on huolehdittava, että avoimen lähdekoodin ohjelmistokehitys ja tieteellisen tutkimustyön erityiset tarpeet huomioidaan.” Aiemmin kappaleessa ensimmäisenä ollut virke poistettiin.

Perustelujen kappaleen 7 jälkeen lisättiin uusi kappale: ”Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esiin huoli kyseenalaisista tunteiden tunnistamistekniikoista sekä niihin liittyvästä opiskelijoiden etävalvonnasta kokeissa (e-Proctoring), joiden sisällyttäminen korkean riskin tekoälyjärjestelmiin on perusteltua.”

Perustelujen kappaleen 10 viimeiseen virkkeeseen lisättiin seuraavat sanat: ”joka ei vaikeuta avoimen lähdekoodin ohjelmistokehitystä ja tieteellistä tutkimusta.”

Perustelujen kappaleen 13 ensimmäinen virke korjattiin päättymään seuraavasti: ”...riittävästi aikaa, kun otetaan huomioon, kuinka suuri merkitys tekoälyä koskevalla sääntelyllä on ja kuinka laajalle yhteiskuntaan tekoälyn kehitys ulottuu.”

Perustelujen kappaleen 13 viimeisen virkkeen alkuun lisättiin sanat: ”Koska valiokunnassa on ollut samankaltaisia haasteita aiempina vuosina”.

Valiokunnan lausunnon ponteen lisättiin sanat ”eräin tarkennuksin”.

Muilta osin lausuntoluonnos hyväksyttiin sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Muut asiat

Päätettiin, että Pariisin-matkalle 21.-23.5.2024 osallistuvat pj. Haatainen ja edustajat Honkasalo, Hopsu, Kosonen, Laiho, Seppänen, Strandman ja Talvitie. Sd-ryhmän toinen osallistuja valitaan myöhemmin.

5. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on torstaina 28.9.2023 kello 12.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Marja Lahtinen